

Zomerse wintervoorbereidingen

Tekst Harry Mouris

De imkerij is een passie van Harry Mouris. Hij runt samen met zijn vrouw Jacqueline B&B en Imkerij de Heugte in Oosterwolde.

De kamers voor de gasten hebben namen als De Kieps en De Korf. Hij vertelt zijn gasten graag over het houden van bijen. Hij deelt deze kennis met veel plezier en behaalde afgelopen jaar bij de NBV zijn diploma Leraar Imkeren. Voor Bijenhouden verzorgt hij dit jaar de beginnersrubriek.

Een beetje raar is het wel... Het is nu hoogzomer en dit artikel gaat over de winter. Maar in bijenland staan we nu al aan de vooravond van de voorbereidingen om onze dames goed de winter door te loodsen. Half augustus tot half september is de periode waarin we volop aan de (voer)bak moeten om de volken klaar te stomen voor de lange, kille winter.

Inwinteren (het op niveau brengen van de voedselvoorraad) is één van de belangrijkste activiteiten voor elke imker. Het goed voorbereiden van uw bijenvolken op de winter kan het verschil maken tussen een gezond volk dat de lente haalt en een volk dat de winter niet overleeft. In dit artikel leest u stap voor stap wanneer u moet voeren, welke voeding u kunt gebruiken en voor welke valkuilen u moet opletten.

Waarom al aan het einde van de zomer inwinteren?

Bijen hebben in de winter weinig tot geen toegang tot nectar en pollen. Ze leggen daarom een voedselvoorraad aan om de koude maanden door te komen. En wij imkers halen deze voedselvoorraad in de vorm van honing maar al te graag uit de bijenkast. En als we dit niet op tijd aanvullen, laten de gevolgen zich in de loop van de winter raden. Het doel van inwinteren is dus ervoor te zorgen dat uw bijen voldoende reserves hebben om te overleven tot de lente.

In de basis worden de bijen gevoerd met een suikeroplossing. Dat betekent dat de bijen het water in de suikeroplossing moeten verdampen. Dit is te vergelijken met het proces waarin bijen nectar omzetten tot honing. In de maanden augustus en september zijn de temperaturen, de vochtigheid en de lengte van de dagen nog voldoende om dit proces goed te laten verlopen. Als u in oktober of later probeert te voeren, dan zult u merken dat het de bijen het suikerwater niet meer opnemen en hun voedselvoorraad dus niet aan kunnen vullen.

Drinkende bijen. Foto Canva-Skyler Ewing van pexels

De praktijk van het inwinteren

Imkers die de honing in de kast laten zitten hoeven zich alleen maar druk te maken of er voldoende honing in de kast zit. Bijen hebben dat miljoenen jaren zo gedaan en verzamelen niet voor niets honing! Ook imkers die honing oogsten zullen zien dat er vaak ramen met honing in de broedbak zitten. De vuistregel is dat een bijenvolk ongeveer veertien kilo voer nodig heeft. Voordat u gaat inwinteren kunt u eerst inschatten hoeveel honing er in de kast zit. Eén vierkante decimeter aan beide kanten verzegeld voer komt overeen met ongeveer 0.35 kilo voer. Eén vol broedraam met 2,5 kilo voer.

Afhankelijk van het type bijenkast dat u heeft zijn er verschillende soorten voerbakken. In de basis komen ze echter allemaal op hetzelfde principe neer. De voerbak wordt op de broedkamer geplaatst en gevuld met een suikeroplossing. De voerbakken zijn zo geconstrueerd dat de bijen bij de oplossing kunnen komen maar er niet in verdrinken!

Als u voert kunt u makkelijk 3 tot 5 liter voer in één keer in de voerbak gieten. De bijen verwerken dat in een paar dagen. Doe dit vooral 's avonds! Als u namelijk voer morst kan dat tot overdag tot roerij leiden. Eventueel gemorst voer dat langs de buitenkant van de kast druipt, kunt u het beste meteen met ruim water wegspoelen.

Voer kopen of maken?

To "kopen" or not to "kopen", that's the question. In de vakhandel zijn kant-en-klare oplossingen met invertsuiker te koop in handige jerrycans (die helaas wel plasticafval opleveren). Voor de wat luiere imkers, waar ik ook mezelf toe reken, is dat een handige oplossing. Maar die is wel wat duurder dan het zelf maken van een suikeroplossing.

Zelf maken kunt u namelijk zeer eenvoudig doen en dat is net zo goed voor de bijen. Suiker lost erg makkelijk op in water. De gebruikelijke verhouding, met name in de herfst, is twee gewichtsdelen kristalsuiker en één gewichtsdeel water. Meng de suiker in warm kraanwater, even roeren en

Kristalsuiker. Foto Abe maaijen

klaar. Deze siroop kunnen de bijen heel gemakkelijk verwerken. Bedenk dat 10 kilo droge suiker ongeveer 14 liter suikeroplossing geeft. En dat is precies de hoeveelheid die u een volk dat zonder voervoorraad zit moet geven. Hoewel de verleiding misschien groot is, moet u de siroop niet koken! Door verhitting ontstaat uit suiker de verbinding hydroxymethylfurfural (HMF), een stof die zeer giftig is voor bijen. Neem dus de tijd om de suiker rustig op te laten lossen.

Aandachtspunten

Inwinteren is niet het meest ingewikkelde werk voor u als imker, maar wel noodzakelijk. Er zijn een paar aandachtspunten die ik hier graag voor u op een rijtje zet:

Gebruik zuivere kristalsuiker als u zelf siroop maakt, geen rietsuiker. In rietsuiker zitten vaste deeltjes die het spijsverteringssysteem van uw bijen niet kunnen verteren. Het gevolg is dat uw bijen in de winter last van obstipatie kunnen krijgen. Controleer of de bijen het voer opnemen. Zodra u merkt dat het voer te lang in de voerbak blijft zitten is dat een signaal dat er iets aan de hand is. Het kan zijn dat het volk nog te klein is om het voer goed te verwerken. In dat geval zult u dit volkje goed in de gaten moeten houden en later bijvoeren met suikerdeeg, suikerdeeg kan overigens niet als vervanging voor suikerwater dienen. Het kan ook zijn dat het weer

te koud en te nat is, waardoor de bijen moeite met de verwerking hebben. In dat geval moet u even geduld hebben en wachten op beter weer.

Wees op tijd! Zoals hierboven al beschreven, het inwinteren moet u uiterlijk half september hebben afgerond. Voor heide-imkers is dat elk jaar best spannend. De bijen komen pas rond die tijd van de heide en het is dan duimen dat er nog een paar droge, warme dagen komen.

Zorg dat de honing die u wilt oogsten uit de kast is voordat u voert. Zodra u gaat voeren zal er suiker bij de honing worden opgeslagen en is de honing niet meer te oogsten. ●

Luister Bijenhouden de Podcast (via de NBV-website) voor meer achtergrond bij dit artikel.
www.bijenhouders.nl/actueel/podcast/

